

ÉLELMEZÉSI MENEDZSER

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

ÉLELMEZÉSI MENEDZSER

Feladatok és tevékenységek

Nagyobb csoportok folyamatos étkeztetése külön szakma. Angolul catering-nek nevezik azt a területet, amely közétkeztetéssel foglalkozik. Sok közös vonás van a család ételmezése és több száz ember ellátása között, például, fokozott figyelmet szentelnek az egészséges táplálkozásnak. Nehéz az emberek ízlését eltalálni, a kedvükben járni, egészséges és ízletes ételeket biztosítani, még hozzá úgy, hogy mindez a költségvetésbe is beleférjen, és kivitelezhető legyen.

Ezeket a nehézségeket a kórházakban, katonai egységnél, vállalatoknál, az étkezési menedzser oldja meg.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Ebben a szakmában a feladatok változatosak, és nagyon sok tényező befolyásolja a munkát, kezdve az emberi tényezőtől egészen az időjárásig. Például, ha nem főz ízletesen a szakács, akkor a többi tényező akár kiváló is lehet, a fogyasztók nem lesznek elégedettek, vagy ha rossz az időjárás és kevés a gyümölcs, akkor drágább is, így kevesebb jut az asztalra. Az ételmezési menedzser elsősorban megtervezi az ételmezést az adott egység számára, ez az igények felmérésére alapozva történik. Biztosítja a munkához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, így a beszerzésektől egészen a maradékok elszállításáig akad szerveznivaló bőven. Kiválasztja a szállítókat, gondoskodik a raktári készlet biztosításáról, a nyersanyagok előkészítéséről. Megteremti az ételmezés humán, tárgyi, műszaki feltételeit és hatékony felhasználásukat, irányítja a különböző beszállítók, alkalmazottak működését, a fogyasztók napirendjét összehangolja, ellenőrzi egyrészt a minőséget, másrészt a munkafolyamatot magát, például a főzés, és a kiszolgálás felügyelete is az ő felelősségi körébe tartozik. Sok az adminisztráció a munkában, nyilván kell tartani a szavatossági időket, garanciákat, szervizelést, a rendeléseket és kifizetéseket. Ha állami fenntartású intézményben dolgozik, a közbeszerzések lebonyolításáért is felel. A leltározás, a minőségügyi és a munkavédelmi feladatok ismétlődően végzendők.

Általában középvezetői szinten dolgozik az ételmezési menedzser. Ez azt jelenti, hogy mind a vezetőség, mind a fogyasztók elvárásaira érzékenynek kell lennie. Gyakran ellátja a munkatársak kiválasztásával és beilleszkedésének segítségével kapcsolatos teendőket is.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Nem nehéz kitalálni, hogy ebben a munkakörben ételmezési nyersanyagokkal, élelmiszerekkel, ételekkel foglalkoznak. Az alapanyagok feldolgozásához szükséges eszközök egyaránt jelentik a szállítás, mozgatás és a tárolás eszközeit: tálcákat, szállító kocsikat, hűtőket, és a főző, melegítő eszközöket. Sok különböző gép is létezik a konyhai műveletek segítésére. Ezek kiválasztása, beszerzése, karbantartása azt jelenti, hogy tájékozódni kell az újabb és újabb lehetőségekről, garancia és szerviz feltételekről. A munkatárgyak másik csoportját a csomagolóeszközök jelentik, ezek kosarak, dobozok és más csomagoló anyagok. Végül a fertőtlenítő és tisztítószeres biztosításáról is gondoskodnia kell. Az adminisztráció fő eszköze a számítógép és a nyilvántartást segítő szoftverek.

Hol végzi a munkáját?

Az ételmezési menedzserképzéssel sokféle munkahely betölthető, például bölcsőde, óvoda, oktatási intézmény, gyermekotthon, kollégium, szociális-és gondozási központok, szociális-és népkonyhák, munkahelyi és üzemi étkeztetés vagy fegyveres testületek, vendéglátás, szállodák. Az ételmezési menedzser változatos helyeken fordul meg. Az új beszerzési források felkutatását folyamatosan végzi, így a beszállítókhöz is elmegy.

A raktárak jelentik a munka másik helyszínét. Beszerzéseiről nyilvántartást vezet, ütemezés szerint leltároz. A főzőtérben is ellenőrzi a munkafolyamatokat, valamint a tisztaságot, a higiéniai feltételek betartását. Itt meleg van, és erős szagok is előfordulnak.

Sok más partnerhez is elmegy, a munkahely sajátosságai szerint, például munkaerő-közvetítőkhöz, reklámügynökséghez stb.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A munka változatosságát az is biztosítja, hogy sok, igen különböző emberrel kerül kapcsolatba az ételmezési menedzser és számos, emberekhez kapcsolódó problémát kell megoldania. Először is szoros együttműködésben dolgozik az intézmény vezetőségével. A rendelkezésre álló pénzügyi kereteket, az elvárásokat, valamint a munka tárgyi- és személyi feltételeit velük együtt határozza meg.

Napi kapcsolatban van azokkal a munkatársakkal, akiknek a tevékenységét irányítja. Előfordul, hogy konfliktusok rendezésében kell részt vennie, motiválnia kell a dolgozókat, gondoskodnia a megfelelő munkakörülményekről. Az új munkatársak kiválasztásában is részt vesz.

Az intézményben dolgozó más kollegákkal is napi szinten tartja a kapcsolatot. Ilyen például egy kórházban a dietetikus, az adminisztratív személyzet, a karbantartók. Külső partnerekkel is kapcsolatba lép, amikor a beszerzéseket, szervizmunkát, javításokat intézi.

A napjainkban egyre népszerűbb - az ebédet házhoz szállító - intézmények esetében a marketingmunkában is részt vesz, mind a piaci igények feltérképezésében, mind a reklámkampányok szervezésében.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Az ételmezési menedzser közepesen nehéz fizikai munkát végez, belső és külső, időnként változó munkahelyen. A tevékenység lehetőséget ad a mozgásra (járálásra, állásra), de a feladatok másik része irodai, többnyire számítógéppel végzett ülőmunkát igényel, például, amikor számítógépes étlaptervezést végez.

Nem a fizikai igénybevétel jelentős ezen a munkahelyen, hanem a felelősség nagy. Az étkeztetésben komoly veszélyforrások vannak. Például egyes élelmiszerek gyors romlása, vagy nem megfelelő minőségű alapanyagok beszerzése tömeges megbetegedésekhez, akár tragédiákhoz is vezethet.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Az élelmezési menedzserek rendszerint nincsenek veszélyes vagy egészségtelen munkafeltételeknek kitéve, de ha például kórházakban dolgoznak, akár a levegőn keresztül, akár más úton, a fertőzés lehetősége fennáll. A nagy felelősség miatt és a fokozott szellemi terhelés miatt a túlfáradás, kiégés is megjelenhet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- ép hallás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- jó látás,
- jó íz-érzék,
- jó beszélőképesség,
- együttműködés,
- fokozott figyelem.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Talán nem hangsúlyoztuk eléggé, hogy ez a szakma olyan embert kíván, aki hajlandó nagy felelősséget vállalni. A hibák következményeképpen kivizsgálásokra, jogi eljárásokra kerülhet sor. Ismerni kell a hivatás gyakorlásához szükséges büntetőjogi alapfogalmakat, illetve a közegészségügy elleni bűncselekmények (visszaélés ártalmas közfogyasztási cikkel, veszélyes hulladék jogellenes elhelyezése, járványügyi szabályszegés) lényegét. Nagyon fontos a jó szervezési készség, hiszen nem csak a saját, de a többiek munkáját is szervezi. Képesnek kell lennie gyors döntések meghozatalára és hatékony problémamegoldásra. Amikor több száz ember napi élelmezését kell megoldani, nem sok idő van a töprengésre. A rugalmasság is fontos tulajdonság, gyakran borulhatnak az eredeti tervek.

Mivel a rendeletek és jogszabályok változnak és a táplálkozással kapcsolatban is gyakran jelennek meg új ismeretek, ebben a foglalkozásban nyitott személyiség előnyös.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Bár lehet, hogy első látásra nem nyilvánvaló, de ez a foglalkozás sok számolással jár, különösen a gazdálkodás, tervezés és költségvetés műveletei. Ezért fontos, hogy a matematikával ne álljon hadilábon az, aki ezzel szeretne foglalkozni. A biológia sem hanyagolható el, ismerni kell a táplálkozás és a betegségek összefüggéseit, de a növények és az állati eredetű táplálékok sajátosságait, az élelmiszerek kezelésének higiéniai és más feltételeit is. A számítástechnikai eszközöket is naponta használja, ebben is jónak kell lenni. Az ajánlatok kérése, a közbeszerzések tervezése, a dokumentáció elkészítése és a levelezés pedig feltételezi a magyar és néha egy idegen nyelv használatát. A gépek és felszerelések működésének megértése, pedig a fizikához kötődik. Nem maga javítja meg őket, de azért nem árt, ha érti a főbb működési elveket.

Jogi és etikai alapismeretek alkalmazására is szüksége lehet, illetve ha már tanult marketinget, annak is nagy hasznát veszi.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Mivel emberekkel kell dolgoznia, fontos, hogy ne legyen közömbös az emberek iránt. Tudnia kell, hogyan lehet lelkesíteni, bevonni és hogyan lehet a nézetletéréseket, konfliktusokat kezelni. Azok választják a menedzser szakmákat, akik szeretnek másokat irányítani és ellenőrizni.

Fontos az is, hogy igénye legyen a jól szervezett munkavégzésre. Gyakran neki kell felállítania "menetrendet", kidolgoznia, mikor mi fog történni és milyen ritmusban. Bár önállóan végzi a munkáját, szigorúan ragaszkodnia kell a szabályokhoz.

Aki élelmezési területen dolgozik, valószínűleg szeret is ezzel foglalkozni, érdeklik a különböző népek konyhái, eszközei vagy az élelmiszerek sajátosságai, gyártási módjuk. Többnyire szeret utazgatni és újabb ízeket kipróbálni, újabb eljárásokat, szokásokat megismerni.

A szabályok követése nagyon fontos ebben a munkakörben. Nem lehet engedékenynek lenni, szigorúan meghatározott feltételeknek kell eleget tenni.

Szakképzés

Az élelmezési menedzser képzés célja olyan szakemberek képzése, akik vezetői, szervezői, koordináló, ellenőrző feladatokat látnak el, különböző élelmezési feladatokat ellátó szervezeti és/vagy funkcionális egységekben (bölcsődék, óvodák, iskolák, kollégiumok, egyéb bentlakásos intézmények, vagy a vendéglátásban).

Előképzettség

A képzésen való részvétel feltétele érettségi bizonyítvány, dietetikus, vagy élelmezésvezetői szakképesítés, valamint legalább 4 év szakmai gyakorlat.

Képzési idő

A képzési idő 1200 óra. A képzés 50 százalékában gyakorlati képzés folyik.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Táplálkozás-egészségügy, Népegészségügy, Minőségügy és minőségirányítás, Szervezési és vezetési ismeretek, teljesítményértékelés, Humánmenedzsment, Jogi és etikai ismeretek, Gazdálkodás, tervezés és költségvetés alapismeretek, Információs technikák, Informatikai ismeretek, Marketingmenedzsment.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga szakmai elméleti (írásbeli, szóbeli) és szakmai gyakorlati vizsgarészekből áll.

Ezen belül az írásbeli vizsga részét képezi szakdolgozat készítése és annak megvédése. A szóbeli vizsga tantárgyai: Táplálkozás-egészségügy, Szervezési és vezetési ismeretek, Gazdálkodás, tervezés, költségvetés.

Gyakorlati vizsga keretében étrendet kell tervezni megadott korcsoport részére számítógép segítségével.

A szakmai vizsga a teljes szakmai követelményeket átfogja, ezért felmentés a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet szerint adható.

Szakképesítés OKJ azonosító száma: 54 6601 01

Kapcsolódó foglalkozások

Anyaggazdálkodó,

Készletező,

Eszközgazdálkodó,

Anyagnyilvántartó.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Élelmiszer beszerző,

Beszerzési menedzser,

Élelmezési menedzser,

Beszerzési főelőadó.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja. A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió 6. Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.